

23/6/2007 MALES PERSPECTIVES PER A LES ARQUES DE LA GENERALITAT // GUILLEM LÓPEZ-CASASNOVAS

El 'nou' model de finançament

- Catalunya aporta un 23% més que la mitjana espanyola, però es queda en el 98% en capacitat de despesa

GUILLEM López-Casasnovas*

S'han presentat aquests dies les liquidacions, corresponents al 2005, dels impostos a partir dels quals es determina el finançament autonòmic. Catalunya no n'ha sortit ben parada, amb rendiments que globalment se situen per sota de la mitjana espanyola. És rellevant si es relaciona amb el nou sistema que incorpora l'Estatut, aprovat i vigent, que hauria de resoldre aquelles insuficiències que confirmen les dades del 2005. Sobre això s'han produït també aquests dies notícies preocupants. Per una banda, una és el retard que pot provocar un avançament de les eleccions generals en el desenvolupament estatutari. Per l'altra, que es comença a perfilar cert acord dels dos grans partits estatals en el que ha de ser el nou sistema de finançament, i del qual a Catalunya no se'n sap encara massa.

DES DE FA temps, dues comissions de l'Institut d'Estudis Fiscals estan començant a tancar propostes. Pel que s'ha pogut saber, podem afirmar, sens dubte, que a la nova llei orgànica de finançament autonòmic (LOFCA) no hi haurà un canvi substancial de model: es manté la línia per la qual l'Estat estima les necessitats de despesa de les seves 15 autonomies, i tot i que els permet participar en impostos, el ribot de l'anivellament retoca fortament les assignacions inicials. En la pràctica, fa coincidir la transferència amb l'estimació de la despesa. Poc a veure, doncs, amb una via federalitzant a l'alemanya o a la canadència, per la qual s'anivella des dels ingressos reconeguts com a propis de les jurisdiccions descentralitzades, tot limitant-ne amb regles constitucionals el grau de discrecionalitat redistributiva. Al contrari. La proposta que s'està perfilant és, així, fer una estimació d'abast general de les necessitats de despesa definides tant des dels criteris del nostre Estatut i els que fixen els altres estatuts. Una vegada ponderats tots i modulats convenientment al si del Consell de Política Fiscal i Financera, es fixarà el finançament de cada comunitat. La novetat serà ara que la despesa garantida pot venir finançada de manera limitada, com estableix l'Estatut, d'una manera horitzontal des de les pròpies autonomies amb més recursos (posem un 80%) i, la resta, a compte directament de l'Estat. Però segons com es determini la xifra total, el canvi efectiu sobre la situació actual pot ser nul.

Sembla que en qualsevol cas, el que s'hauria d'evitar és que Catalunya, que el 2005 meritava uns recursos propis un 23% per sobre de la mitjana espanyola, no restés després de l'anivellament redistributiu central per sota d'aquesta mitjana (ara és un 98%). Mentre passa això, altres comunitats autònomes (i no només les pobres, sinó també Cantàbria, Aragó o la Rioja) reben recursos per assolir una capacitat de despesa molt per sobre de la mitjana. L'estètica del procés és difícilment comparable amb el que passa en altres països descentralitzats, per als quals l'anivellament redistributiu existeix però està limitat a uns determinats topalls. A més a més, les desigualtats de finançament observades no responen a cap pauta d'equitat reconeixible: no reben sistemàticament més sempre les comunitats que estan relativament pitjor, sinó que se segueixen pautes més aviat aleatòries (Cantàbria, per exemple).

Tota aquesta situació creada per un garbuix d'interessos dels beneficiats sí que és un gran sudoku per al Ministeri d'Hisenda, però no provocat pels nous estatuts, sinó pel pes de la discrecionalitat amb la qual ha actuat l'Estat en el passat. Així, ha vinculat cost efectiu i finançament, redefinició de masses de recursos a repartir, fórmules multilaterals sota variables pretesament objectives, paràmetres ponderats *ad hoc* perquè ningú no hi perdi, regles de modulació i d'evolució temporals i garanties diverses que fan que recompondre avui la descentralització financera a través d'un criteri de justícia fiscal sigui una missió pràcticament impossible. Se sap també que l'única variable que podria millorar la posició relativa de Catalunya en el finançament --la consideració dels costos relatius de proveir un servei públic, pel fet que un euro de transferència és menys que un euro en despesa real a casa nostra --no està de moment a la taula de discussió--. Per contra, no aporten res de substantiu a la millora de finançament algunes de les variables que zelosament incorpora l'Estatut, com la immigració o l'envelliment. A més, incorporant aquests factors, algunes autonomies governades pel PP (la de Madrid, en particular) en surten encara més beneficiades que Catalunya, tot i no haver assumit ells el desgast que ha suposat el nostre procés estatutari.

EL QUE SÍ sembla acceptat pels dos grans partits és que aquesta vegada es voldria que Catalunya, en el procés de redistribució territorial, no acabi situada per sota de la mitjana. Aconseguir això (dos puntets de despesa, uns 750 milions d'euros) pot no ser complicat, i es podria fer fins i tot via conveni. El problema rau en el fet que això no soluciona ni de bon tros la insuficiència financera de Catalunya i gairebé no supera ni bestretes ja atorgades en l'última conferència de presidents. ¿Ens conformarem només amb això?

En definitiva, crec que ens toca estar molt atents els propers mesos perquè els mals presagis aquí contemplats s'esvaeixin, ja que el més calent encara és a l'aiguera.

Catedràtic d'Economia de la UPF.

ALTRES WEBS DEL GRUP ZETA

El Periódico de Catalunya	El Periódico Extremadura	Ciudad de Alcoy Sport	PC Plus SuperJuegos	You Man	Viajar Cuore	General Risk Gráficas de Prensa	Red Aragón Red Córdoba
La Voz de Asturias	El Periódico d'Andorra	Equipo	PlayStation	AUTO <i>hebdo</i>	Ediciones B	Diaria	Red Mediterráneo
El Periódico de Aragón	Mediterráneo Córdoba	Entreviu	Woman	Todo Rallyes	Zeta Gestión Medios	ISO	Windows Vista
		Tiempo de hoy	Primera Linea	Super AUTO	On pictures	Mortadelo y Filemón	